

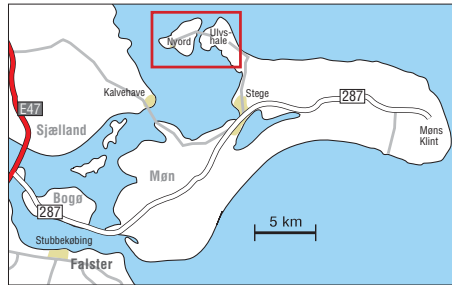
Mange af hedens insekter er tilpasset det særlige miljø. Larverne af foranderlig blåfugl lever på hedelyng. Her passer myrer på larverne og får et sødt sekret til gengæld.

Heden

På Heden vokser mange gamle ener, som viser, at området har været græsset i lang tid. Mellem enebærkrattene er der vandhuller i gamle flintgrave, partier med dygtig eng, lynghede og overdrev. Blandt områdets mange dyr kan nævnes både snog og hugorm, som begge er fredede.

Engene og fuglene

Ulvshale og Nyords store engarealer har altid været afgræsset. Engenes varierede liv af planter og smådyr er føde for de mængder af fugle, som yngler her og raster under trækket. Forår og efterår passerer tusindvis af gæs, ænder og andre vandfugle gennem området, og du kan opleve sjældne fugle som vandrefalk, havørn og trane. Der er tre fugletårne i området. De er alle tilgængelige for kørestolsbrugere. Fugleskjulet på Ulvshale har udsigt over Gåsesøen. Fra Fugleværnsfondens fugletårn ved vejen på Nyord er der vid udsigt over engene, mens fugletårnet på Hyldevang har udsigt over engene mod syd.

Vis hensyn

Ulvshale og øen Nyord byder på mange sjældne naturoplevelser på et forholdsvis lille område: Gammel artsrig skov, hedelandskab med enebærkrat, fuglerige strandenge og en vidunderlig badestrand. For ikke at tale om den finurlige Nyord By, Børges Markhus og de to naturcentre i området.

For ikke at forstyrre de mange ynglende fugle, skal du på engene holde dig til veje og stier i fuglenes yngleperiode 15. marts til 15. juli.

For Nyord gælder, at der ikke er adgang til engene.

På kortet kan du se, hvor der er passage mellem foldene på Ulvshale.

Du skal holde din hund i snor overalt, så den ikke forstyrrer dyrelivet eller skræmmer andre brugere. Hvis du har hunden under fuld kontrol, må du dog lade den løbe løs på stranden på Ulvshale i perioden 1. oktober til 1. april.

Strandskade

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

Forsidefoto: Fugleværnsfondens tårn på Nyord. Næsteo: Andre fotos: Naturstyrelsen. Blopak, Søren F. Hansen, Helle Hjorth, Helge Sørensen. Karttegning og layout: Hjørth-Freilance. Tryk: Rosendalns 2013. ISBN 978-87-7279-643-7

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Ulvshale og Nyord

Landskabet

Ulvshale er dannet af Møns Klint. Havet har udvasket flint af klinten, ført det med sig mod vest og har aflejret det i parallelle strandvolde. Nogle steder er der siden blæst lave sandklitter ind over strandvoldene. Længere mod vest har havstrømmen aflejret ler og fint sand omkring en ø, så Nyord med de kæmpemæssige strandenge er opstået. Ulvshale og Nyord er et ungt landskab med en meget afvekslende natur.

Skoven

Skoven på Ulvshale er anderledes end andre skove. Træerne vokser langsomt, fordi jorden er så mager. Mange træer vokser skævt og nogle står næsten "på stykker", da det er svært for træer at gro i sten. Eg er det mest almindelige træ, men Ulvshaleskoven rummer mange træarter, fx småbladet lind og den sjældne tarmvridrøn. Skoven passes som urørt skov. Træerne får lov til at passe sig selv, så der er mange døde og væltede træer i skoven. Kun stierne holdes fri. De mange slags træer og det døde ved giver liv til mange arter, og Ulvshaleskoven huser derfor også sjældne svampe og insekter, fx svampen lindeskive og nattsommerfuglen mørkt ege-ordensbånd.

Ud i naturen

Hyldevang Naturcenter er et godt udgangspunkt for en tur på Nyord. Centeret ligger på en tidligere gård, der som den eneste ligger uden for Nyord By. På Hyldevang er der bl.a. en sansehøve og en legeplads til de mindste. Du kan spise din mad i bålhytten eller madpakkerummet, som også rummer en udstilling om Nyord, om træfuglene og stjernehimlen samt en grejbank. Du kan også overnatte på shelterpladsen. Fra Hyldevang kan du gå ad den gamle markvej "Under Grøfterne" til Nyord By.

Børges Markhus (herunder) ligger med fin udsigt over Nyord og det omgivende hav. Det er nu madpakkehus med en udstilling om landbruget på Nyord i gamle dage. På Ulvshale er Ulvshale Naturcenter et godt udgangspunkt for en tur i skoven eller over heden. Her kan du spise din mad-pakke og se en udstilling om halvøens særlige natur. Ulvshale har en af Møns bedste badestrande med flere kilometer fin sandstrand. Den er Blå Flag Strand med god badevands-kvalitet, handicapegnet sti til stranden og redningsudstyr.

